

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004

2009

Dokument ze zasedání

19. 5. 2008

B6-0217/2008 }
B6-0221/2008 }
B6-0222/2008 }
B6-0225/2008 }
B6-0229/2008 }
B6-0232/2008 } RC1

SPOLEČNÝ NÁVRH USNESENÍ,

který v souladu s čl. 103 odst. 4 jednacího řádu předkládá(předkládají)

- John Bowis, Mairead McGuinness a Maria Martens za skupinu PPE-DE
- Hannes Swoboda a Alain Hutchinson za skupinu PSE
- Thierry Cornillet, Danutė Budreikaitė a Niels Busk za skupinu ALDE
- Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf za skupinu Verts/ALE
- Ryszard Czarnecki, Eoin Ryan, Adam Bielan a Sergio Berlato za skupinu UEN
- Luisa Morgantini a Gabriele Zimmer za skupinu GUE/NGL

a který nahrazuje návrhy usnesení předložené níže uvedenými skupinami:

- PSE (B6-0217/2008)
- Verts/ALE (B6-0221/2008)
- PPE-DE (B6-0222/2008)
- UEN (B6-0225/2008)
- GUE/NGL (B6-229/2008)
- ALDE (B6-0232/2008)

o rostoucích cenách potravin v EU a v rozvojových zemích

RC\724413CS.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

CS

CS

Usnesení Evropského parlamentu o rostoucích cenách potravin v EU a v rozvojových zemích

Evropský parlament,

- s ohledem na letošní 60. výročí Všeobecné deklarace lidských práv, jejíž čl. 25 odst. 1 se týká práva na výživu,
 - s ohledem na závěry Světového potravinového summitu z roku 1996 a s ohledem na cíl snížit do roku 2015 počet lidí trpících hladem na polovinu,
 - s ohledem na povinnosti stanovené v Mezinárodním paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jehož smluvními stranami jsou všechny členské státy Evropské unie, a zejména s ohledem na článek 11 tohoto paktu o právu na výživu,
 - s ohledem na zvláštní zasedání Rady OSN pro lidská práva o „negativním dopadu, který má na uplatňování práva na výživu zhoršující se světová potravinová krize způsobená mimo jiné rostoucími cenami potravin“, které se bude konat 22. května v Ženevě,
 - s ohledem na Evropský konsenzus o humanitární pomoci ze dne 18. prosince 2007,
 - s ohledem na článek 33 Smlouvy o ES,
 - s ohledem na probíhající „kontrolu stavu“ SZP,
 - s ohledem na nedávná doporučení, která ohledně globální produkce potravin vydal Mezinárodní panel pro hodnocení zemědělských technologií a vědy pro rozvoj (IAASTD) a která byla vypracována z podnětu a za podpory Rozvojového programu OSN, Organizace pro výživu a zemědělství, Světové banky a dalších subjektů mezinárodního společenství,
 - s ohledem na zprávy Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC),
 - s ohledem na probíhající jednání kola z Dohá v oblasti rozvojové pomoci,
 - s ohledem na Deklaraci z Kigali ze dne 22. listopadu 2007 o dohodách o hospodářském partnerství (EPA) zaměřených na rozvoj, která byla přijata Smíšeným parlamentním shromážděním AKT–EU,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2007 o rostoucích cenách krmiv a potravin¹,
 - s ohledem na čl. 103 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že po letech stálých či klesajících cen komodit došlo v průběhu 36 měsíců předcházejících únoru 2008 k nárůstu světových cen pšenice o 181 %, že se od ledna zvýšily ceny rýže o 141 % a že celosvětové ceny potravin vzrostly celkem o 83 %,

¹ P6_TA-PROV(2007)0480.

- B. vzhledem k tomu, že nárůst cen zpozdil plnění cílů v oblasti snižování chudoby o 7 let, a vzhledem k tomu, že podle odhadů Světové banky může být v důsledku spirálovitě rostoucích cen potravin více než 100 milionů osob uvrženo do ještě větší chudoby,
- C. vzhledem k tomu, že 854 milionů lidí ve světě trpí hladem nebo podvýživou (v důsledku nedostatečného zajištění potravin) a že se jejich řady každoročně rozšiřují o další 4 miliony osob; vzhledem k tomu, že 170 milionů dětí trpí podvýživou a 5,6 milionů dětí každoročně v důsledku podvýživy umírá,
- D. vzhledem k tomu, že za současnou potravinovou krizí stojí rovněž stále častější spekulace na trhu se zemědělskými a potravinářskými komoditami,
- E. vzhledem k tomu, že podle Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) představují v rozvojových zemích výdaje na potraviny 60–80 % všech spotřebitelských výdajů a v průmyslových zemích přibližně 10–20 %; vzhledem k tomu, že nárůst cen potravin má největší dopad na domácnosti s nízkými příjmy,
- F. vzhledem k tomu, že nárůst cen dále zhoršuje problémy s dostupností potravin, zejména pro osoby s nízkými či žádnými příjmy;
- G. vzhledem k tomu, že s rostoucí světovou populací roste i poptávka po potravinách, zejména v rozvíjejících se zemích, jako jsou Čína a Indie; vzhledem k tomu, že planeta, která podle FAO může uživit 12 miliard lidí, netrpí v celkovém měřítku globálním nedostatkem potravin, vzhledem k tomu, že sklizeň pšenice i rýže byla v roce 2007 velmi dobrá; vzhledem k tomu, že pravděpodobně pouze 1,01 miliardy tun ze sklizně roku 2007 je využito jako lidská potrava, zatímco značná část je používána jako krmivo pro zvířata (760 milionů tun) a přibližně 100 milionů tun se využívá na výrobu biopaliv; vzhledem k tomu, že podle posledních odhadů by se v roce 2008 měla světová produkce obilí zvýšit o 2,6 % na rekordních 2 164 milionů tun; vzhledem k tomu, že tyto odhady však předpokládají příznivé klimatické podmínky,
- H. vzhledem k tomu, že mnohé rozvojové země nevyužívají svého potenciálu v oblasti produkce potravin; vzhledem k tomu, že orgány v rozvojových zemích a mezinárodní finanční instituce dostatečně neinvestují do zemědělství, rozvoje venkova a odborné přípravy zemědělců, což vytváří zejména pro drobné zemědělce nerovné podmínky hospodářské soutěže, čímž se prohlubuje jejich chudoba a zranitelnost a snižuje jejich schopnost produkovat dostatečné množství potravin,
- I. vzhledem k tomu, že pro zvýšenou zemědělskou produkci v rozvojových zemích je jednou ze závažných překážek to, že drobní zemědělci často nemají přístup k úvěrům či malým půjčkám na investice do kvalitnějších osiv, hnojiv a zavlažovacích systémů ani nezbytných nástrojů pro ochranu úrody před škůdci a nemocemi, což je někdy zapříčiněno skutečností, že nemají vlastní půdu, a tudíž nemají pro úvěry zajištění,
- J. vzhledem k tomu, že zástupci Světového potravinového programu uvedli, že ze 750 milionů USD potřebných k pokrytí potřeb v roce 2008 bylo dosud závazně přislíbeno pouze 260 milionů,

K. vzhledem k tomu, že rostoucí ceny potravin zvyšují potřebu komplexních politických kroků a souhrnné strategie pro řešení problémů s potravinami,

Právo na potraviny

1. zdůrazňuje, že právo na potraviny je právem základním a že je třeba zlepšit nepřetržitý přístup všech lidí k dostatečnému množství potravin pro aktivní a zdravý život; zdůrazňuje, že jednotlivé státy jsou povinny toto základní lidské právo chránit, dodržovat a naplňovat; zdůrazňuje, že skutečnost, že dvě miliardy lidí stále žijí v krajní chudobě a že 850 milionů lidí má každodenně hlad, je důkazem systematického porušování práva na výživu, které je zakotveno v mezinárodních právních předpisech v oblasti lidských práv; vyzývá proto k přijetí vhodných opatření, jejichž cílem bude provádět ustanovení Všeobecné deklarace lidských práv, pokud jde o právo na výživu; naléhavě vyzývá Radu, aby zajistila soudržnost všech vnitrostátních a mezinárodních politik zaměřených na potraviny s povinnostmi vyplývajícími z práva na potraviny;
2. vyzývá proto Radu, aby prohloubila svůj závazek přijatý v rámci rozvojových cílů tisíciletí tím, že své finanční závazky znovu potvrdí a že na červnovém zasedání Evropské rady přijme agendu EU pro rozvojové cíle tisíciletí; domnívá se, že tato akční agenda EU by měla stanovit konkrétní cíle a opatření, včetně časových rámců v klíčových oblastech, jako je vzdělávání, zdravotnictví, vodní zdroje, zemědělství, růst a infrastruktura, které přispějí k dosažení rozvojových cílů tisíciletí do roku 2015, mimo jiné s cílem vymýtit do roku 2015 hlad;
3. vyjadřuje obavy nad dopady spekulací v oblasti potravinářských komodit, včetně komoditních zajišťovacích fondů, na hladovění a chudobu; vyzývá Komisi, aby analyzovala dopad spekulací na ceny potravin a aby na základě této analýzy navrhla příslušná opatření;
4. připomíná, že v důsledku této krize trpí nejvíce znevýhodněné skupiny obyvatel a zdůrazňuje, že je třeba vytvořit silné sociální politiky, jež by vedly ke zlepšení postavení chudých a znevýhodněných osob a ke zmírnění následků současné potravinové krize;

Udržitelná produkce potravin

5. zdůrazňuje, že zásobování všech obyvatel na světě potravinami by mělo mít přednost před jakýmkoliv jiným cílem; zdůrazňuje, že potraviny by měly být dostupné za rozumné ceny, jak stanoví článek 33 Smlouvy o ES;
6. připomíná potřebu zajistit vnitřní i globální regulaci v zájmu spotřebitelů, zemědělských příjmů, zpracovatelských odvětví a udržitelné politiky EU v oblasti potravin;
7. upozorňuje na to, že u mnohých potravinářských výrobků tvoří cena surovin relativně malou část konečné ceny; vyzývá Komisi a členské státy, aby provedly analýzu rozporu mezi cenami od výrobců a cenami, které si účtují významné maloobchody;
8. vyzývá proto k posouzení dopadu role maloobchodů v potravinovém řetězci, neboť

RC\724413CS.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

maloobchodní ceny potravin se v porovnání s životními náklady neúměrně zvýšily; vyzývá maloobchodníky, aby výrobcům platili spravedlivou cenu a zároveň nabízeli spotřebitelům potraviny za rozumné ceny;

9. poukazuje na to, že stávající zásoby obilí v EU by vystačily pouze na 30 dnů a vyjadřuje vážné pochybnosti nad tím, zda jsou naše zásoby potravin na patřičné úrovni, zejména s ohledem na možné krize; vyzývá Komisi, aby vytvořila strategie pro vytvoření zásob potravin s cílem zamezit možným budoucím krizím ;
10. vyzývá k přesnějším odhadům zemědělské produkce, aby bylo možné s větším předstihem určit převládající tendence ve světovém zásobování potravinami;
11. požaduje, aby prosazování udržitelných zemědělských politik bylo zahrnuto do všech nástrojů v rámci politiky rozšíření a sousedství;
12. zdůrazňuje, že potravinám je třeba dávat přednost před palivem a že výroba biopaliv by měla být vázána přísnými kritérii udržitelnosti; konstatuje, že při plnění navrhovaného cíle v oblasti biopaliv musí být tato kritéria splněna;

Účinnější politiky rozvoje

13. domnívá se, že účinný boj proti hladovění vyžaduje celosvětovou politiku udržitelného rozvoje, jež rozvojovým zemím umožní produkovat dostatečné množství vody a potravin a zásobovat jimi tamější obyvatelstvo;
14. podporuje rozvojové země v jejich snaze zajistit místnímu obyvatelstvu přístup k potravinám; věří, že je nezbytné vytvořit další prostor pro životaschopné politiky, které umožní rozvoj vnitrostátních pravidel a opatření v tomto odvětví; považuje Malawi, v němž byla za poslední tři roky zdvojnásobena produkce potravin, za pozitivní příklad rozvojové země a zdůrazňuje při tom, že EU se na tomto rozvoji významně podílí; vyzývá Evropskou unii, aby napomohla při propagaci této skutečnosti, která se může stát příkladem pro další rozvojové země;
15. vyzývá členské státy EU a mezinárodní společenství, aby bezodkladně reagovaly na mimořádnou výzvu o pomoc ze strany Světového potravinového programu a aby pomohly při řešení nových výzev v oblasti boje proti hladu; domnívá se však, že závislost na operacích potravinové pomoci musí být zmírněna, a proto zdůrazňuje, že je třeba připravit střednědobá a dlouhodobá opatření, aby se předešlo zhoubnějším následkům a řešily se skutečné příčiny této krize;
16. žádá okamžité a výrazné navýšení investic do zemědělství, akvakultury, rozvoje venkova a agroobchodu v rozvojových zemích, které budou určeny zejména pro chudé zemědělce a malé zemědělské usedlosti využívající při výrobě potravin ekologických postupů; připomíná, že 75 % chudých obyvatel celého světa žije ve venkovských oblastech, avšak pouze 4 % veřejné rozvojové pomoci je určeno na zemědělství; vyzývá proto Komisi a členské státy, aby otázku zemědělství řešily účinněji ve svých rozvojových politikách, aby v těsné spolupráci s rozvojovými zeměmi upravily programování 10. Evropského rozvojového fondu

a aby se opětovně zaměřily na strategické dokumenty jednotlivých zemí jako na způsob, jak více podpořit zemědělství; zdůrazňuje úlohu nevládních organizací a místních orgánů při společném hledání inovativních řešení v zemědělství s obyvateli rozvojových zemí a vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly a prosazovaly jejich projekty;

17. zdůrazňuje, že je nezbytné zajistit pro drobné zemědělce v chudých zemích, z nichž většina jsou ženy, přístup k půdě, finančním službám a úvěrům, semenům vysoce výnosných odrůd, zavlažovacím systémům a hnojivům; zdůrazňuje, že investice do zemědělství by se měly zaměřovat ve větší míře na zavlažování, venkovské silnice, výzkum a znalost místního prostředí, na odborné vzdělávání a výměnu osvědčených postupů v oblasti vytváření udržitelných a výkonných systémů pěstování plodin, na čistou pitnou vodu, vzdělávání, a na podporu místní výroby a uplatnění na trhu; vyzývá proto Komisi, aby prosazovala v rámci svých činností tato hlediska a podporovala výrobní organizace, mikroúvěry a další programy finančních služeb a zvýšené investice do zemědělství;
18. vyzývá EIB, aby prověřila možnosti okamžitého zřízení garančního fondu, který by na vnitrostátní úrovni zaštiťoval mikroúvěry a půjčky, jakož i programy zajišťování rizik, jejichž fungování odráží potřeby místních výrobců potravin, a to zejména v chudších rozvojových zemích;
19. zdůrazňuje, že je nezbytné, aby v otázce změny klimatu spolupracovala EU s rozvojovými zeměmi, zejména pokud jde o transfer technologií a budování kapacit; zdůrazňuje, že změna klimatu musí být shodně začleněna do jakékoli rozvojové spolupráce EU, a upozorňuje na to, že několik jednoduchých opatření by pomohlo zemědělcům ochránit jejich úrodu před suchem a jinými nepříznivými okolnostmi; vyzývá proto Komisi, aby se touto možností zabývala; vyzývá mezinárodní společenství, aby zesílilo své úsilí v boji proti dezertifikaci, degradaci půdy a suchu a zlepšilo zajišťování potravin a přístup k vodě, zejména v chudých zemích;

Spravedlivý mezinárodní obchod

20. domnívá se, že otevírání zemědělských trhů musí probíhat postupně a v souladu se stupněm rozvoje jednotlivých rozvojových zemí a že se musí zakládat na sociálně spravedlivých obchodních pravidlech, která zohledňují ochranu životního prostředí; konstatuje, že citlivé produkty, které jsou nezbytné pro uspokojení základních potřeb obyvatel rozvojových zemí nebo které mají zvláštní význam, pokud jde o zabezpečení dodávek potravin a rozvoj venkova v rozvojových zemích, by měly být vyloučeny z celkové liberalizace, aby se zabránilo nenapravitelnému poškození místních pěstitelů; zdůrazňuje, že EU musí v obchodních jednáních s rozvojovými zeměmi prosazovat preferenční a nesouměrný systém, aby jim umožnila i nadále na svých trzích používat určité nástroje pro řízení dodávek, jakož i jiné nástroje rozvoje; zdůrazňuje, že nejméně rozvinuté země měly a i nadále mají bezcelní a bezkvótový přístup na trh EU, a to v rámci dohody „vše kromě zbraní“ („Everything But Arms“);
21. zdůrazňuje, že v probíhajících jednáních o dohodách o hospodářském partnerství musí být prioritou Komise řešení rozvojových potřeb zemí AKT; připomíná, že aby bylo možné tento

RC\724413CS.doc

PE401.540v01-00}
PE401.549v01-00}
PE401.551v01-00}
PE401.558v01-00}
PE401.562v01-00}
PE401.565v01-00} RC1

problém vyřešit, musí dohody o hospodářském partnerství provázet příslib nových finančních prostředků určených na pomoc v oblasti obchodu (2 miliardy EUR ročně do roku 2010) a podpora regionální integrace;

22. zdůrazňuje, že je nezbytné dosáhnout úspěšných výsledků jednání kola z Dohá v oblasti rozvojové pomoci; zdůrazňuje, že výsledky kola jednání z Dohá by měly být pozitivní motivací pro rozvojové země, aby investovaly do své zemědělské a potravinové výroby; vyzývá Komisi, aby podpořila návrhy začlenit do probíhajících jednání s WTO postupy pro řešení cen základních potravin;
23. opakovaně žádá Komisi a Radu, aby podporovaly systém spravedlivého obchodu a další etické systémy, které podporují drobné a znevýhodněné výrobce v rozvojových zemích, snižují volatilitu, zaručují spravedlivější ceny a příjmy, a přispívají tak k lepším sociálním a ekologickým podmínkám; vyzývá orgány veřejné správy v Evropské unii, aby začlenily spravedlivý obchod a kritéria udržitelnosti do veřejných soutěží a politik nákupu;

Podpora demokracie

24. zdůrazňuje, že současná potravinová krize poukazuje na to, že je nezbytné posílit politickou stabilitu, regionální integraci, demokracii a lidská práva, a to nejen v rámci EU, ale i na celém světě; vyzývá proto všechny zúčastněné strany, aby při řešení současné potravinové krize a dlouhodobých problémů spojených se zajištěním dodávek potravin prosazovaly lidské a demokratické hodnoty a právní stát;
25. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Světové bance, skupině G8, generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů a Valnému shromáždění OSN, spolupředsedům Smíšeného parlamentního shromáždění AKT–EU a Panafrickému parlamentu.